

Yaşlı yoksulluğu derinleşiyor: Kadınlar daha uzun ancak daha "sağlıksız" yaşıyor!

birgun.net/haber/yasli-yoksullugu-derinlesiyor-kadinlar-daha-uzun-ancak-daha-sagliksiz-yasliyor-657250

September 29, 2025

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği tarafından yayımlanan rapor, Türkiye’de yaşlı nüfusun artışıyla birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yaşlılık döneminde daha da derinleştiğini gözler önüne seriyor. Rapora göre, kadınlar daha sağlıksız, daha yoksul ve daha yalnız bir yaşlılık dönemi geçiriyor.

Güncel

- Giriş: 29.09.2025 17:20
- Güncelleme: 29.09.2025 17:41

Kaynak: Haber Merkezi

Fotoğraf: AA

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından hazırlanan rapora göre, Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yaşlılık döneminde daha da derinleşiyor.

[Yaşlı](#) nüfusun toplam nüfusa oranı ilk kez 2023’te yüzde 10’u aşarken, 2020’de yüzde 9,5 olan bu oran, 2023’te yüzde 10,2’ye, 2024’te ise yüzde 10,6’ya ulaştı.

Küresel yaşlanma eğilimi ile paralel olarak Türkiye’de de yaşlı nüfustaki artışın devam edeceği uzmanlarca öngörülürken artan yaşlı nüfusla birlikte yaşlı bireylerin karşı karşıya kaldığı eşitsizlikler ve sorunlar da büyüyor.

KADINLAR DAHA UZUN YAŞIYOR AMA DAHA "SAĞLIKSIZ" YAŞLANIYOR

TÜİK’in 2021-2023 verilerine göre, Türkiye’de kadınların doğumda beklenen yaşam süresi 80 yıl iken, erkeklerinki 74,7 yıl. Kadınlar erkeklerden ortalama 5 yıl daha uzun yaşıyor. Doğumda beklenen sağlıklı yaşam süresi erkekler için 59 yıl iken, kadınlar için bu süre 56,3 yıla düşüyor. Ayrıca, 65 yaşındaki bir bireyin geriye kalan sağlıklı yaşam süresi, kadınlar için 5,6 yıl; erkekler için ise 6,9 yıl olarak öngörülüyor.

Rapora göre, yaşlı kadınların sadece yüzde 16,5’i kendi sağlık durumunu "iyi" olarak tanımlarken, erkeklerde bu oran yüzde 27,5’e çıkıyor. Benzer şekilde, 2022 verilerine göre yaşlı kadınlardaki obezite oranı (yüzde 36,4), erkeklerdeki oranın (yüzde 18,3) neredeyse iki katı. Yani kadınlar erkeklere göre daha uzun yaşıyorlar ama yaşamlarının ciddi bir kısmını sağlıksız geçiriyorlar.

YAŞLI YOKSULLUĞU ARTIYOR

Ekonomik tablo yaşlılar için endişe verici halde. Yaşlı kadınlar arasındaki yoksulluk oranı 2022 yılında yüzde 15,4 iken 2023 yılında yüzde 22,4’e yükseldi. Yaşlı erkeklerde ise yoksulluk oranı 2022 yılında yüzde 12,8 iken 2023 yılında yüzde 20,7 oldu.

Yoksulluk ve yaşam koşulları istatistiklerine göre 2024 yılında yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki yaşlı kadınların oranı yüzde 24,2, yaşlı erkeklerin oranı ise yüzde 22,3. Rapora göre yaşlı kadınlarda yoksulluğun daha çok olması, hayat boyu biriken dezavantajların yaşlılık dönemindeki somut bir yansıması.

Yaşlı kadınların yüzde 19,9’u okuma yazma bilmezken, bu oran erkeklerde sadece yüzde 3,3. Eğitim hakkına erişememe, yaşamları boyunca üstlendikleri karşılıksız bakım sorumlulukları, çalışma hayatına ve sosyal hayata daha az katılma, kayıt dışı çalıştırılma ve emeklilik sistemine yeterince dahil olamama gibi nedenler kadınları yaşlılıkta yoksulluğa itiyor.

BAĞIMSIZ YAŞAMI DESTEKLEYECEK POLİTİKALAR ÜRETİLMELİ

2024 verilerine göre, yaşlı kadınların neredeyse yarısının (yüzde 45,7) eşi vefat etmiş iken, bu oran yaşlı erkeklerde yüzde 10,8. Tek başına yaşayan yaşlı fertlerin yüzde 74’ünü yaşlı kadınlar, yüzde 26’sını yaşlı erkekler oluşturuyor.

"Günlük Yaşam Aktiviteleri" verileri, yaşlı kadınların temel öz bakım ihtiyaçlarını karşılamada erkeklere göre daha fazla zorlandığını gösteriyor. Örneğin, kendi başına banyo yapabilen yaşlı erkeklerin oranı yüzde 90,9 iken, bu oran kadınlarda yüzde 82,9’a

düşüyor. Alışverişini kendi yapabilen erkeklerin oranı yüzde 71,7 iken kadınlarda bu oran yüzde 41,7; parasal işlerini yapabilen erkek oranı yüzde 87,5 iken kadınlarda yüzde 63,2.

Bu veriler, tek başına yaşayan yaşlı kadınlara yönelik evde bakım ve sosyal destek hizmetlerinin ne kadar hayati olduğunu kanıtıyor. Nitekim evde bakım desteğine ihtiyacı olan 65 ve daha yukarı yaştaki kişilerin oranı 2023 yılında yüzde 16,4 iken; bu oran yaşlı erkeklerde yüzde 12,3, yaşlı kadınlarda yüzde 19,6.

BAKIM YÜKÜ YAŞLILIKTA DA DEVAM EDİYOR

Hem büyükanneler (yüzde 10,3) hem de büyükbabalar (yüzde 8,3) torun bakımına "yardım" ediyor. 2023 verilerine göre, torunlarına bakan büyükannelerin yüzde 68'i, büyükbabaların yüzde 59,1'i bu işi "her gün" yapıyor. Kadınlar için daha fazla olmakla birlikte yaşlılar için torun bakımı bir "yardım" olmaktan çıkıp, tam zamanlı ve karşılıksız bir bakım emeğine dönüşüyor.

YENİ POLİTİKALARA İHTİYAÇ VAR

Yaşlılar için bağımsız yaşamı destekleyen politikaların geliştirilmesi ve uygulanması çağrısı yapan CEİD, şu değerlendirmelerde bulunuyor:

"Daha uzun ama daha sağlıklı bir yaşam, derin bir yoksulluk riski, yalnızlık ve hiç bitmeyen bakım sorumlulukları... Tüm bunlar, Türkiye'de "yaşlanma"nın tek tip bir deneyim olmadığıнын altını çiziyor. Her yaş döneminde farklı nüfus gruplarının, farklı cinsiyetten bireylerin farklı beklentileri olduğunu hatırla tutarak, ihtiyaç ve beklentilerin ilk ağızdan saptanması önem taşıyor. Dünya ve Türkiye nüfusu hızla yaşlanırken, insana yaraşır bir yaşlılık için yaşlıları kendi yaşamlarının öznesi olarak gören ve bağımsız yaşamı destekleyen politikaların geliştirilmesi ve uygulanması önemlidir. Bu politikaların, savunuculuk yapan sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla, yerel yönetimlerden başlayarak hükümet düzeyinde hayata geçirilmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır."

CEİD, Dr. Gülçin Con Wright tarafından hazırlanan "Yaşlılık ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Raporu (2021–2024)" kapsamında şu sorulara dikkat çekiyor:

- Ülkeler nüfusun yaşlanmasına hazır mı?
- Yaşlı nüfus farklı beklentilerini, ihtiyaçlarını yetkili makamlara ulaştırabiliyor mu?
- Bu nüfus grubuna yönelik politikalar yeterli mi? Değişen ihtiyaçlara göre revize ediliyor mu?